

Harmonisatie examen vmbo-groen met overige onderwijs vanaf 2016

Nu vernieuwen

De keuze tussen 'landbouwbreed' en 'vakkenexamen' verdwijnt. Alle groene vmbo'ers van een leerweg doen straks een zelfde centraal examen. Daarnaast kunnen ze zich specialiseren of blijven verbreden. Tenminste, als de school die keuzemogelijkheid aanbiedt.

Het vmbo voor de sectoren techniek, zorg en welzijn en economie wordt vernieuwd. Het aantal beroepsgerichte examens is teruggedrongen, er komt een eenvoudiger opleidingsstructuur die voor alle opleidingen hetzelfde is. Groen vmbo is bij de start van dit vernieuwingsprogramma in 2012 niet direct meegegaan. Het had toen net een ronde van inhoudelijke verbeteringen achter de rug. Toen eind vorig jaar duidelijk was hoe de programmastructuur en vernieuwing van het vmbo beroepsgericht eruit zou zien, besloot groen aan te haken.

Concreet betekent de operatie dat de examenprogramma's voor de sectoren worden vernieuwd en dat de structuur van het beroepsgerichte deel van het vmbo verandert. Elke sector krijgt een kerndeel waarin algemene kennis en vaardigheden, LOB en professionele sectorgebonden vaardigheden. Daarnaast zijn er per sector één, twee of vier profielen en meerdere keuzedelen. Een profiel bestaat uit vier delen van elk zo'n 100 studiebelastinguren. Ook elk keuzedeel bestaat uit zo'n 100 studiebelastinguren. De profieldelen worden afgerond met het centraal examen (CE), de keuzedelen met het schoolexamen (SE). De verhouding CE:SE is fifty-fifty, het was 30%-70%.

Aansluiting

Afgelopen jaar is in opdracht van het ministerie van EZ door de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) onderzoek verricht naar de vraag of groen onderwijs mee kan en wil gaan in de vernieuwing, en zo ja, in welke vorm en wat dat dan betekent voor de scholen, de docenten en

de leerlingen. Uitkomst van dat onderzoek is dat groen vmbo wil vernieuwen en liefst zo snel mogelijk. De harmonisatie met het overige onderwijs geeft transparantie en duidelijkheid naar de buitenwereld, naar ouders, leerlingen en vervolgonderwijs. En heel belangrijk voor groen vmbo, waar bijna zeventig procent van de leerlingen naar niet-groen mbo gaat, de aansluiting op niet-groen mbo wordt geoptimaliseerd. Nog een voordeel lijkt te liggen in de mogelijkheid voor leerlingen op een niet-groen vmbo om kennis te maken met de groene sector. Binnen de nieuwe structuur mogen scholen namelijk ook keuzedelen aanbieden buiten hun sector. De slotconclusie luidt dat groen vmbo toe is aan harmonisatie met het overige vmbo.

Accent

Een andere uitkomst was dat groen onderwijs de voorkeur heeft voor één profiel. De variant met

twee profielen, bijvoorbeeld plant en dier, of agrarisch en stedelijk, kreeg weinig draagvlak. Het zou veel meer inspanning van de scholen vragen zonder duidelijke meerwaarde. Ook met één groen profiel kunnen leerlingen een brede of smalle opleiding krijgen door de invulling van de keuzedelen.

Nu nog bieden scholen een landbouwbreed examenprogramma aan (LBB) en/of een vakgericht examenprogramma (LNO, landbouw en natuurlijke omgeving). De opdracht aan de ontwikkelaars luidt: 'ontwikkel één breed, groen profiel. Neem daarbij als vertrekpunt het gemeenschappelijke van de huidige LBB- en LNO-examenprogramma's. In het vooronderzoek is aangetoond dat vrijwel alle bestaande examenonderdelen van zowel het LBB- als het LNO-examenprogramma kunnen overgezet worden naar kern, profiel- en keuzedelen.

Scholen kunnen met de keuzedelen een eigen

VOORLICHTING OP AOC OOST

Karen Laarveld, beleidsadviseur vmbo van de AOC Raad en projectleider Rob Abbenhuis gaven 3 maart voorlichting aan docenten op AOC Oost in Enschede. Voor veel docenten was dit de eerste kennismaking met vernieuwd vmbo.

De vernieuwing van het beroepsgerichte programma zal de nodige consequenties hebben voor de praktijkvakken en dus voor de praktijkdocenten. Deze zijn dan ook benieuwd wat een en ander concreet betekent voor hun school en voor hun leerlingen. Maar daar kunnen Abbenhuis en Laarveld geen antwoord op geven. De inhoud van de examenprogramma's is nog niet bekend, daar werken op dit moment de vmbo- en mbo-docenten in de ontwikkelgroep nog hard aan. Maar belangrijker is, zegt Abbenhuis, "jullie moeten zelf de onderwijsprogramma's maken. Als jullie nu een programma hebben waar jullie tevreden over zijn, dan hoeft er wellicht niet veel te veranderen. Misschien zal het profiel breder zijn dan jullie nu gewend zijn." En ja, dat zal vooral gelden voor de leerlingen van de basis- en beroepsgerichte leerweg die nu nog een LNO-examenprogramma hebben en straks een breed examenprogramma.

Dat brede examenprogramma krijgen alle leerlingen maar wel uitgesplitst naar leerwegen. "Er komt geen apart CSPE voor dier of bloem meer," concluderen de docenten. "Ze krijgen dus van alles een beetje in plaats van dat ze nog een echt vak leren," vreest de docent techniek. "De opdracht van het ministerie luidde om de v van het vmbo meer aandacht te geven," reageert Abbenhuis. Het accent ligt op de voorbereiding op het mbo. Vandaar meer breedte. "Het meer vakspecifieke kun je in keuzedelen kwijt, of er zelf een keuzedeel voor maken," vult Laarveld aan. Maar de docent groen maakt zich toch zorgen over die leerlingen die na het vmbo een bbl-traject gaan doen. "De bedrijven zullen nog meer moeten investeren in bijscholing. Het klinkt allemaal mooi, die keuze voor verdieping of verbreding, maar of al die keuzes ook echt mogelijk zijn, hangt erg af van je leerlingenaantal."

Waar het nu om gaat is dat deze vernieuwing kansen biedt om zaken te verbeteren. Abbenhuis: "Zijn er pregnante wensen of constateren jullie hiaten in jullie onderwijs? Dat soort vragen moet je gaan stellen, want nu zijn er kansen om je onderwijsprogramma te vernieuwen."

Algemene competenties en beroepsvaardigheden zoals samenwerken komen in het kerndeel van het vernieuwde vmbo

accent geven, gericht op de regio of afhankelijk van het leerlingenaantal of het docentenbestand. Ze kunnen ook keuzedelen buiten de groene sector aanbieden of keuzedelen zelf maken om daarmee de school een eigen accent te geven.

Keus

De bedoeling is dat scholen vanaf het schooljaar 2014-2015 mee kunnen doen aan de pilot 'vmbo met vernieuwd groen profiel'. Hoeveel en welke dat zijn, kan nu nog niet aangegeven. Op dit moment wordt hard gewerkt aan de inhoudelijke invulling van kern, profiel en keuzedelen. In mei moet het voorstel daarvoor bij de minister liggen, zodat scholen die mee willen doen aan de pilot, zich daarop kunnen voorbereiden. Vanaf het schooljaar 2016-2017 gaat het vernieuwde examenprogramma voor alle scholen draaien. Leerlingen die per 2014 instromen krijgen er dus mee te maken. De scholen hebben straks de keus: welke

keuzedelen bied je aan en hoeveel keuzevrijheid geef je de leerlingen? Per profiel worden landelijk minimaal zes keuzedelen ontwikkeld. Hoe wil je je als school profileren en kan dat met het landelijke aanbod van profiel en keuze of mis je iets en ga je zelf iets ontwikkelen? Bied je keuzedelen uit andere sectoren aan? Afhankelijk van leerlingenaantal, docentenaanbod en ook van de regionale arbeidsmarkt zal het antwoord verschillend uitpakken. ■

WEBSITE

Karen Laarveld van de AOC Raad constateert dat er nogal wat waar- en onwaarheden over de vernieuwing van het vmbo over tafel gaan. "Maar op de website weet u zeker dat u de juiste informatie vindt." Ga naar www.vernieuwingvmbo.nl/groen/ of kijk op groenonderwijs.nl.